

سيلابونه

ديپلوم انجينير اسدالله ملكزى

ډېرو قدرمنو هيوادوالو!

پدې ورسنيو کې زمونږ هيواد د ډول ډول ناورينو سره لاس په گريوان دى، که دا زلزله ده، که د غر بنوئيدنه ده او که سيلابونه دي .

د زلزلې او د غر بنوئيدنې په برخه کې ما وړاندې څه معلومات په ليکه کړي وو او اوس غواړم چې د سيلابونو په برخه کې څه لنډ معلومات خپلو هيوادوالو ته وړاندې کړم، هيله ده چې گټور اوسي .

د سيلابونو وجه يا علت څه دى؟

سيلابونه د بيا بيا تېز وړبنت يا باران او يا د دوامداره وړبنت په وجه منځ ته راځي . دلته ځمکه تر يو حد نه زيات اوبه نور نه شي راښکلی يا جذبولى، او يا دا اوبه په غرنیو سيمو کې چې هلته اکثراً ډيرې دي او اوبه نه جذبيري، نو دا بيا په خوړونو يا سيندونو کې توثيري او هلته بيا د اوبو سطح لوړيري چې د سيلاب باعث گرځي .

د لسونو کلونو راپدې خوا د اقليم پورې تړلي طبيعي ناورينونه په ډېر څرگند ډول زيات شوي دي . د ملگرو ملتونو څېړنو له مخې د 1960 کال را په ديخوا زبنت ډېر طوفانونه او نور طبيعي ناورينونه، کوم چې د څومره والي يا کميت له لحاظه اضافي لوړېدنه او هم تل زيات او دې سره راتلونکې يا عاقبت په سختېدو روان دى . ددې په مطابق په تېرو کلونو کې اقتصاد ته هم زبنت ډېر زيان اوښتي دى .

تېز وړبنت يا باران او سيلابونه اساساً دوه ډوله علتونو ته شرايط مساعدوى . يوې خوا نه د کنگل په ويلي کېدو سره د سمندر اوبو سطح لوړيري، چې دې سره سيلابونه ساحل ته نږدې سيمي لاندې کوي . بله دا چې د هوا په تودېدو سره په سمندر کې اوبه زبنت ډېر بخار کيږي، چې دې سره په وچه کې د ډېر وړبنت سبب گرځي او د سيلابونو وېره ډېريږي .

بل علت د سيمه ايزې وړبنتونو د بدلون نښه ده . ډېر وخت په يوې سيمې کې باران نه کيږي او ځمکه وچه پاتې کيږي او بيا وروسته تېز وړبنت يا باران وشي، چې دلته بيا دا وچه ځمکه نه شي کولای چې دا وړبنت جذب کړي، نو هغه وي چې دا د سيلاب په ډول وبهيري او حتاً د ځمکې د بنوئېدو سبب هم وگرځي .

د سيلابونو مخنيوونه او مخکې د مخکې ددې غمخواري

د سيلابونو مخنيوونه

په مکمل ډول د سيلابونو مخنيوونه امکان نه لري ، خو ددې ناورين څخه مخکې د مخکې غمخواري او د مخنيونې يو څه اقدامات شته .

د سیلابونو مخنیونه د تخنکي اقداماتو له مخې، لکه بندونه، ساختماني مانع یا بنديځونه او د ډنډونو جوړول دي، همدا رنگه د غیر تخنیکي لارې، لکه د سیلابونو د بهېدلو د ساحې پراخوالی یا لویوالی، د سیلابونو مخ بدلونه او یا د زیانمې چاپېریال بېرته رغونه د ویالو، سیندونو او یا د لنډېل لرونکي سیمو او په محکمه کې کندی ویستل ترڅو اوبه پکې ټولې شي او په محکمه کې جذبې شي. د ودانیو یا کورونو د پاره هم ځان ځان ته اقدامات دي، لکه د تاکاونو بندول د اوبو په مقابل کې او یا په کانالونو کې د اوبو د ډېرېدو په وجه د چټلو اوبو نلونو (بدرفت) له لارې کور ته د اوبو ننوتو مخنیونکي آلي ورکول.

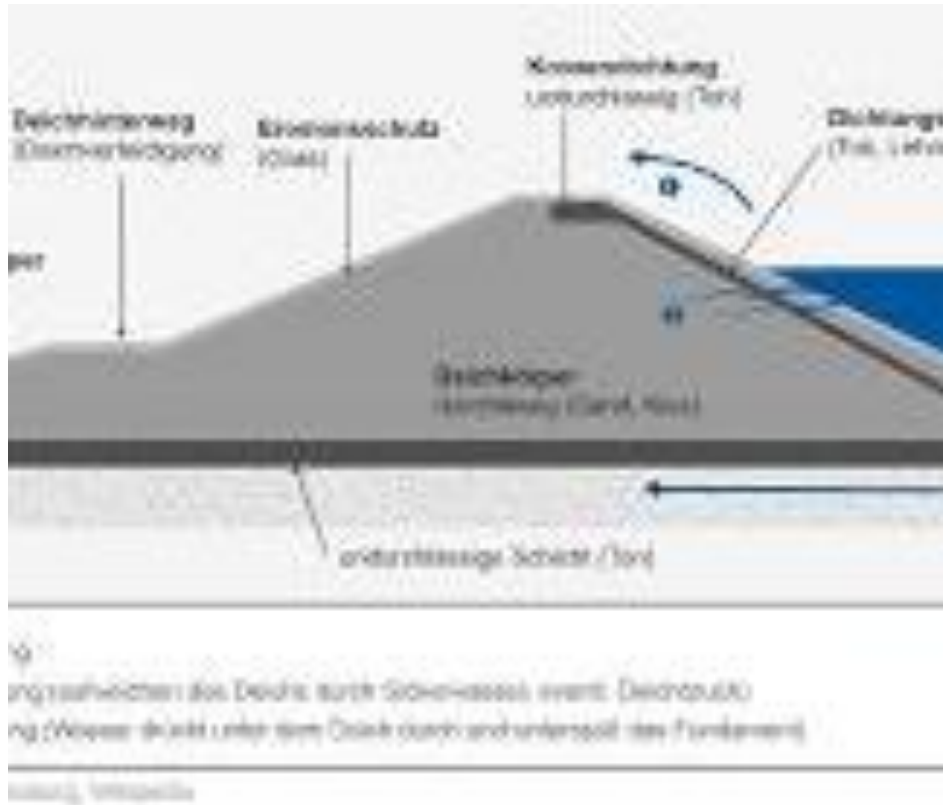
لویه ساحه او تخنکي اقدامات

د سیندونو زیانمنه شوي طبعي حالت، بېرته خپل طبعي حالت ته راوستل او هغې ته زیاته ساحه ورکول:

د زرو او نه بهېدونکو سیندونو بیا فعالول او شینلی (چمنونه) د اوبو رابنکلو (جذبولو) ته ځای ورکولو سره سیلاب کمزوری کوي او دې سره سیلاب نه پراخیري.

تم کوونکي ډنډونه او د دښتو او سیندونو په خوا کې ژور او لوی ډنډونو جوړول: په درو کې بند جوړول، د سیلابونو د پاره لوی ډنډونه جوړول او د دښتو او سیندونو په خوا کې ژور او لوی ډنډونو جوړول یوه لاره ده چې د ډېرو اوبو کتله کمه کړي او د ناوړه ناوړینونو مخه ونیول شي.

ډډونه او دېوالونه

ښه ټينگ جوړ شوي ډډونه او دېوالونه کولای شي چې اوبه وساتلی شي .

د سيمه ايزې او محلي ساحې په نظر کې نيولو سره اقدامات:

د مرکزيت څخه لرې د اوبو مخنيوني سطح:

ځنگلي کوونه (ځنگل جوړوونه)، کرونده جوړوونه او د کلکې ځمکې (لکه قير، کانکرېټ، ښخني) څخه تېرېدنه په استوگنځايونو کې د سيلاب د خطر په مقابل کې گټه کوي، کوم چې دلته اوبه په ځمکه کې ننوځي يا جذبې شي .

د اوبو د ذخيره جوړوونه:

د اوربنت اوبو مخزن يا د ځمکې لاندې ذخیرې کولای شي چې د اوربنت يا باران اوبه ونيسي .

په بامونو کې د وربنت اوبه باید د کانال څخه بېل شي يا جدا شي:
په بام کې د وربنت يا باران اوبو څخه کېدی شي چې په پټو يا په باغونو کې استفاده وشي او يا په ځمکه کې جذبې شي، په ځای ددې چې کانال ته تویې شي .

د سیلاب څخه مخنیوي د پاره په استوګنځایونو کې اقدامات:

لومړی باید ودانۍ د خوړونو او سیدونو څخه په ډېره فاصله کې ستر شي، کوم چې د احتمالي سیلابونو سره د اوبو د سطحې په لوړېدو سره ودانیو ته کوم زیان ونه رسیږي . بله دا که امکان ولري نو ودانۍ په سیلابي سیمو کې په لوړو ځایونو کې ستر شي يا جوړې شي .

د تاکاوونو د درزونو یاسوریو بندوونه يا ټپوونه:

د اوبو په مقابل کې ټينگ ورونه (دروازې) او کړکي گاني او همدا رنگه د تاکاو د ديوالونو درزونه او سوري بڼه بندوونه او په تاکاو کې د روښنايي د پاره وړې سوري هم د اوبو ننوتلو په مقابل کې بڼه بند يا ټپ شي .

په کور کې د کانال نه د اوبو بېرته راتللو په مقابل کې د يوې آلې ورکول، کوم چې د کور څخه اوبه کانال ته ولاړې شي، خو د کاناله بېرته د راتگ مخه ونيسي:
د دا ډول آلې او يا د داسې آلې جوړوونه چې کله د ناولو اوبو سطح د نورمال حالت څخه پورته شي، اوتومات د اوبو پمپ فعاليزي او اوبه نه پرېږدي چې کورته ننوځي .
کور ته د ننوتلو لار تضمينول يا د خطر نه ساتل:

په ورونو يا دروازو او کړکي گانو کې د لوړ درشل يا درشايي، مورگه يا غاړه ورکول ياد اوبو په مقابل کې ټينگ بندونکي تيرونه ورکول د اوبو ننوتلو مخه نيولی شي .

د ځمکې نه لوړ د ودانيو يا کورونو جوړول:

د لومړي پور يا منزل مورگه يا غاړه د ځمکې نه دومره پورته يا لوړه جوړه شي، چې د سيلاب اعظمي سطحې څخه پورته اوسي . د شگو څخه ډکو بوجی گانو په مرسته هم کېدی شي چې کور ته د سيلاب اوبو مخه ونيسي .

ديپلوم انجینېر اسدالله ملکزی

www.dawatmedia24.com